

Açık Alan Rekreasyon Katılımcılarının Serbest Zaman Okuryazarlığının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Alper KAYA^{1†}, Hasan Suat AKSU², Mehmet DEMİREL¹, M. E. Sadık KILAVUZ³

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Konya.

²Selçuk Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Konya.

³Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.

Araştırma Makalesi

Gönderi Tarihi: 28/07/2023

Kabul Tarihi: 08/12/2023

Online Yayın Tarihi: 31/12/2023

Öz

Bireylerin serbest zaman aktivitelerini etkili bir şekilde düzenlememesinin veya anormal boş zaman davranışları sergilemesinin, onların boş zaman okuryazarlığı eksikliğiyle bir ilgisi olup olmadığı konusu tartışmalıdır. Fakat serbest zaman okuryazarlığı ile açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılım arasındaki ilişkinin karmaşıklığı da gizimini korumaktadır. Bu noktadan hareketle oluşturulan bu betimsel tarama araştırmasının amacı; açık alan rekreasyon katılımcılarının, serbest zaman okuryazarlık sürecinin cinsiyet, algılanan gelir ve rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli değişkenleri açısından farklılaşarak farklılaşmadığının tespit edilmesidir. Araştırmada, betimsel tarama deseni ile birlikte basit tesadüfi örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmada yazarlar tarafından oluşturulmuş cinsiyet, algılanan gelir durumu ve rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli bilgilerinin yer aldığı demografik bilgi formunun yanı sıra katılımcıların serbest zaman okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla Serbest Zaman Okuryazarlığı Ölçeği (SZOÖ) kullanılmıştır. Araştırmada toplam 332 form teslim alınırken 17 adet form eksik ve yanlış doldurulduğu için kapsam dışı bırakılmıştır ve böylelikle araştırmada 142 kadın 173 erkek olmak üzere toplam 315 kişiye ulaşılmıştır. Verilerin analizi ise Jamovi paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; serbest zaman okuryazarlığının bazı alt boyutları ile gelir arasında anlamlı farklılık bulunmakta iken cinsiyet değişkeni ile serbest zaman okuryazarlığı arasında farklılık tespit edilmemiştir. Sonuç olarak; serbest zaman okuryazarlığı noktasında bireyin rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli ve gelir durumu etkili bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Serbest zaman okuryazarlığı, Açık alan rekreasyonu, Doğa kulüpleri.

Investigation of Leisure Literacy of Outdoor Recreation Participants in terms of Various Variables

Abstract

It is controversial whether a person's inability to organize leisure activities efficiently or the manifestation of illegal leisure behaviors are symptoms of their lack of leisure literacy. But it's still unclear how complicated the connection is between leisure literacy and taking part in outdoor recreational activities. In considering this, the purpose of this descriptive survey research is to ascertain whether there are any differences in the leisure literacy processes of outdoor recreation participants according to their gender, perceived income, and method of participation. In the study, simple random sampling method with descriptive scanning design was preferred. In addition to the demographic information form created by the authors in the study, which includes information on gender, perceived income status and participation in recreational activities, Leisure Literacy Scale (SCIS) was used to determine the leisure literacy level of the participants. While a total of 332 forms were received in the study, 17 forms were excluded because they were filled incompletely and incorrectly, so a total of 315 people, 142 women and 173 men, were reached in the research. The analysis of the data was carried out with the Jamovi package program. According to the findings obtained; While there was a significant difference between some sub-dimensions of leisure literacy and income, no difference was found between gender variable and leisure literacy. In conclusion; At the point of leisure literacy, the way the individual participates in recreational activities and income status can be considered as an effective factor.

Keywords: Leisure literacy, Outdoor recreation, Nature clubs.

* Bu çalışma, 4. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

† Sorumlu Yazar: Alper Kaya, E-posta: akaya@erbakan.edu.tr

GİRİŞ

Bireysel okuryazarlık olgusu yaşam tutumunu etkileyen kültürel bir olgudur. Bireyin ya da bir diğer deyişle toplumların kültürel geçmişinden derinlemesine etkilenmektedir (Chick, 2009; Sasidharan, 2002). Kültürel bakış açısı, okuryazarlık olgusunu etkilediği gibi serbest zaman tutum ve davranışlarını da değiştirme gücüne sahiptir (Rehman, 2002). Çeşitli araştırmalar serbest zaman bakış açıları ve davranışlarının batılı ve doğulu toplumlar arasında farklılıklar gösterdiğini belirtmektedir (Walker ve ark., 2001; Walker ve Wang, 2008). Ek olarak serbest zaman araştırmalarının ağırlıklı olarak batılı toplumlar ekseninde gerçekleştirilmiş olduğu belirtilmektedir (Freund, 2020; Ito ve ark., 2014; Iwasaki ve ark., 2007). Bu durumun temel nedeni olarak batılı toplumların serbest zaman araştırmalarına öncelik vermesinden ve dolayısıyla serbest zaman okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Koshar, 2002). Nitekim bu durum serbest zaman faaliyetlerinin büyük bir kısmını oluşturan sportif faaliyet (Karaküçük, 2008) alanında da görülmektedir. Batılı toplumlar ile kıyaslama yapıldığında Fransa'da 172.000, İngiltere'de 163.000, Almanya'da 82.000 spor kulübü bulunmakta iken Türkiye'de 15.828 kulüp bulunmaktadır (Sunay, 2023). Bu durum batılı toplumların sportif faaliyetlere dolayısıyla serbest zaman faaliyetlerine doğulu toplumlardan biri olan Türkiye'den çok daha fazla önem verdiğini göstermektedir.

Çeşitli disiplinlerde araştırmalarını sürdüren uygulamacılar ve araştırmacılar, serbest zaman fırsatlarından yararlanabilecek birçok kişinin serbest zaman okuryazarlık düzeyinin yetersiz olduğunu belirtmektedir (Ayyıldız-Durhan, 2020). Ancak, önceki çalışmalarda serbest zaman faaliyetlerini etkin bir şekilde düzenlememe veya sapkın serbest zaman davranışları sergileme durumlarının, serbest zaman okuryazarlığı eksiklikleriyle ilişkisine çok az önem verilmiştir (Dai ve ark., 2019). Serbest zaman okuryazarlığı (Clarke ve ark., 2000), serbest zaman fırsatlarına ilişkin temel bilgileri ve katılımı içeren etkinliklere yönelik, bireyin güvenini ve becerisini ifade etmektedir. Hutchinson ve Robertson (2012) serbest zaman okuryazarlığının boş zamanı anlama ve deneyimleme için gerekli bilgi ve beceriyi ifade ettiğini belirtmektedirler. Bu nedenle, iyi bir serbest zaman okuryazarlığına sahip olan bireyler uygun serbest zaman etkinliğini doğru bir şekilde seçebilmekte ve bu şekilde fayda sağlayabilmektedir (Dai ve ark., 2019; Stokmans, 1999).

Serbest zaman değerlendirme noktasında önemli olan olgunun serbest zaman eğitimi olduğuna yönelik fikir birliği bulunmaktadır (Mantie, 2022; Sivan, 1997). Araştırmalar, iyi bir serbest zaman eğitiminin bireylerin serbest zaman okuryazarlığına ilham verebileceğini göstermektedir (Hutchinson ve Robertson, 2012). Günümüzde, eğitim sadece okul veya üniversite dönemlerinde sınırlı kalmamaktadır. Serbest zaman eğitimi, insanların ilgi duydukları konularda öğrenmelerini, yeni beceriler edinmelerini ve bireysel gelişimlerini desteklemelerini sağlayan geleneksel eğitim modeli dışında bir eğitim şeklidir (Petrović ve Dimitrijević, 2020). Serbest zaman eğitimi, öğrenmeyi yaşamın bir parçası haline getirerek, sürekli öğrenme kültürünü teşvik eder. Bu durumun bir gerekliliği olarak da serbest zaman okuryazarlığı ön plana çıkararak eğitim fırsatları her alanda kendini göstermeye başlar (Elkington ve Carnicelli, 2023). Serbest zaman okuryazarlığı, insanların kendi ilgi alanlarına yönelmelerini ve tutkularını takip etmelerini sağlar. Bu, bireylerin motive olmasını, yaşamdan

daha fazla keyif almasını ve daha fazla tatmin duygusu yaşamasını sağlamaktadır (Dai ve ark., 2021).

Serbest zaman eğitiminin dolayısıyla serbest zaman okuryazarlığın yetersiz olduğu durumda, daha önceki tartışmalarda da belirtildiği gibi bir dizi sosyal sorun ortaya çıkar (Mahoney ve Stattin, 2000; Rojek, 1997). Bu sorunlar sosyal izolasyon, motivasyon eksikliği, fiziksel sağlık sorunları, zihinsel ve duygusal sağlık sorunları şeklindedir (Durkheim, 1984; Pondé ve Santana, 2000; Svagzdiene ve Pupkis, 2020). Ele alınması gereken problem ise şudur: İnsanların hangi tür serbest zaman faaliyetlerine katılımı daha fazla fayda sağlamaktadır. Bu sorunun net bir cevabı olmamakla birlikte son yıllarda tartışmalarına devam eden birçok araştırma açık alanlarda gerçekleştirilen serbest zaman değerlendirme faaliyetlerinin faydalarına değinmektedir (Andre ve ark., 2017; Puhakka, 2021). Açık alan rekreasyonu olarak adlandırılan bu kavram, “insanların çoğunlukla günlük veya hafta sonu rutinlerinin bir parçası olarak açık havada, doğaya veya yeşil alanlara erişebilecekleri yerlerde gerçekleştirdiği faaliyetler” olarak tanımlanmaktadır (Bell ve ark., 2007). Açık alan rekreasyon faaliyetleri bireylere birçok fayda sağlayabilmektedir. Literatüre bakıldığında bu faydaların yaşam kalitesinde artış, yaşam doyumu, motivasyon, iyi oluş, özgüven, psikolojik sağlamlık, zihinsel, fiziksel ve duygusal sağlık, sosyalleşme, çevresel tutum ve davranışların gelişimi şeklinde nitelendirildiği belirtilebilir (Cetinkaya ve Kaplan, 2020; Dirlik ve Köroğlu, 2021; Lackey ve ark., 2021; Pomfret ve ark., 2023; Sümbül ve ark., 2019; Yumuk, 2023; Yıldız ve ark., 2022; Yıldız ve ark., 2017; Yıldız, 2022).

Bu noktadan hareketle oluşturulan bu betimsel tarama araştırmasının amacı açık alan rekreasyon katılımcılarının, serbest zaman okuryazarlık sürecinin cinsiyet, algılanan gelir ve rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığının tespit edilmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada; bireylerin Temel, İşlevsel ve Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlık algılarının cinsiyet, algılanan gelir ve rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli değişkenleri açısından incelenmesi amaçlandığından dolayı araştırma, nicel araştırma desenlerinden betimsel tarama desenine göre yürütülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Ankara ilinde faaliyet gösteren açık alan rekreasyon kulüpleri oluşturmaktadır. Açık alan rekreasyon kulüpleri, gerçekleştirilen faaliyetler için açık alana ihtiyaç duyan kuruluşları temsil etmektedir. Bu kapsamda ilgili kulüpleri tespit etmek amacıyla “Yandex Haritalar” uygulaması kullanılmıştır. Ankara ilinde açık alan rekreasyon aktiviteleri kapsamında faaliyet gösteren 13 adet kulüp tespit edilmiştir. Bu kulüpler ise Ankyra Doğa Sporları Kulübü (Trekking, Oryantring, Hiking ve yürüyüş gibi faaliyetler düzenlenmektedir),

Bulut Havacılık Kulübü (Yamaç Paraşütü eğitimleri vermektedir), Ankara Zirve Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü (Dağcılık, Trekking ve Hiking gibi alanlarda faaliyet göstermektedirler), Doğa Gezgini Derneği Spor Kulübü (Açık alan etkinlikleri kapsamında yürüyüş ve trekking gibi faaliyetler düzenlemektedirler), Doğayı Duyanlar Doğa Sporları Kulübü (Dağcılık etkinlikleri düzenlemektedirler), Mavi Dalış Kulübü (Açık alan rekreasyon faaliyetleri kapsamında dalış etkinlikleri düzenlemektedirler), Gökyüzünün Metal Kanatları (Dron ile ilgili etkinlikler düzenlenmektedir), Ankara Kampçılık ve Trekking Kulübü / Çankaya (Kamp ve trekking faaliyetleri düzenlenmektedir), Atlı Doğa Turları Kulübü, Smyra Dağcılık Kulübü (Dağcılık etkinlikleri düzenlemektedirler), Mumbat Doğa Sporları Kulübü (Açık alan etkinlikleri kapsamında yürüyüş ve trekking gibi faaliyetler düzenlemektedirler), Mavi Kartal Yamaç Paraşütü Kulübü / Gölbaşı (Yamaç paraşütü etkinlikleri düzenlemektedir) ve Engelsiz Yaşam Kulübü (İşitme ve Görme engellilere yönelik olarak açık alan rekreasyon faaliyetleri düzenlenmektedir) şeklindedir.

İlgili kulüpler ile görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarının anket şeklindeki çıktısı her kulübe 40'ar adet bırakılmıştır. 13 kulüpten toplamda 332 kişiye ulaşılmıştır. Örneklem yöntemi olarak olasılığa dayalı örneklem yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yöntemi seçilmiştir. Basit tesadüfi örneklem yönteminde evrene dâhil olan tüm bireyler eşit seçilme şansına sahiptir (Gürbüz ve Şahin, 2014). Bu nedenle açık alan rekreasyon katılımcılarından oluşan evrendeki tüm bireylere eşit seçilme şansı tanınmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Araştırmada veri toplama araçları olarak sırası ile katılımcılar için araştırmacılar tarafından oluşturulan araştırma formu ve “Serbest Zaman Okuryazarlığı” ölçeği kullanılmıştır. Katılımcı formu içerisinde ilgili grubun cinsiyet, algılanan gelir düzeyi ve rekreasyon faaliyetlerine katılım şekli bağımsız değişkenlerine yönelik sorular bulunmaktadır.

“Serbest Zaman Okuryazarlığı” ölçeği Arslan (2018) tarafından geliştirilen, 21 madde ve 3 alt boyuttan oluşan bir ölçektir. Alt boyutlar sırası ile “Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı” (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10. Madde), “İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı” (11,12,13,14,15,16,17,18. Madde) ve “Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı” (19,20,21. Madde) şeklindedir. Ölçek 5’li derecelendirmeye sahip olup iç tutarlılık kat sayısı tüm ölçek için 0.93 olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise iç tutarlılık katsayısı 0.87 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada kullanılan katılımcı formu ve “Serbest Zaman Okuryazarlığı” ölçeği tek bir form haline getirildikten sonra toplamda 450 form 2 araştırmacı tarafından ilgili kulüplere teslim edilmiştir. Toplamda 332 veri formu geri teslim alınmıştır. İlgili formlar incelendiğinde 6 katılımcının birden fazla bağımsız değişkeni işaretlediği, 11 katılımcının ise soruların büyük bir kısmını boş bıraktığı tespit edilmiştir. Bu nedenle toplamda 17 form kapsam dışı bırakılarak 315 veri ile işlemlere başlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizleri “Jamovi” paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Bulgular kısmında detayları anlatıldığı şekilde varsayımların karşılanma işleminin akabinde bağımlı ve bağımsız değişkenlere yönelik olarak MANOVA testi gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Yayın Etiği

Araştırma için etik kurul izni Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan 09.06.2023 tarihinde 2023/267 karar numarası ile alınmıştır.

BULGULAR

Bireylerin cinsiyet, rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli ve algılanan gelir durumu bağımsız değişkenlerinin temel, işlevsel ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığı bağımlı değişkenlere ait bileşik puan ortalamaları üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını incelemek amacıyla MANOVA testi uygulanmıştır. Cinsiyet, rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli ve algılanan gelir davranışlarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Bağımsız değişkenlere ait betimsel bulgular

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken Cinsiyet	n	\bar{X}	S
Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Kadın	142	3.88	.03
	Erkek	173	3.69	.04
İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Kadın	142	3.87	.03
	Erkek	173	3.73	.04
Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Kadın	142	3.95	.04
	Erkek	173	3.72	.05
Rek. Faaliyetlere Katılım Şekli				
Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Aktif	150	3.77	.04
	Pasif	165	3.77	.04
İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Aktif	150	3.81	.04
	Pasif	165	3.73	.04
Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Aktif	150	3.84	.05
	Pasif	165	3.81	.05
Algılanan Gelir				
Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Düşük	42	3.36	.09
	Normal	155	3.80	.04
	İyi	118	3.88	.04
İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Düşük	42	3.40	.10
	Normal	155	3.84	.04
	İyi	118	3.87	.04
Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	Düşük	42	3.36	.12
	Normal	155	3.89	.05
	İyi	118	3.90	.05

Tablo 1 incelendiğinde, kadınların temel serbest zaman okuryazarlığı ($x=3.88$), işlevsel serbest zaman okuryazarlığı ($x=3.87$) ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığına ait ortalamalarının ($x=3.95$) erkeklerden ($x_{\text{temel serbest zaman okuryazarlığı}}=3.69$; \bar{x} (işlevsel serbest zaman okuryazarlığı) $=3.73$ ve \bar{x} (serbest zaman okuryazarlığı) $=3.72$) daha yüksek olduğu görülmüştür. Rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli değişkeni dikkate alındığında; temel serbest zaman okuryazarlığı noktasında aktif ($x=3.77$) ve pasif ($x=3.77$) katılım gösteren bireylerin ortalamalarını eşit olduğu, işlevsel ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığı noktasında ise aktif katılım sağlayan bireylerin ($x_{\text{işlevsel}}=3.81$ ve $\bar{x}_{\text{eylemsel}}=3.84$) pasif katılım sağlayanlara kıyasla ($x_{\text{işlevsel}}=3.73$ ve $\bar{x}_{\text{eylemsel}}=3.81$) daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Son olarak algılanan gelir noktasında; iyi bir ekonomik durum algısına sahip bireylerin temel, işlevsel ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığı ortalamaları ($\bar{X}_{(\text{temel serbest zaman okuryazarlığı})}=3.88$; $\bar{X}_{(\text{işlevsel serbest zaman okuryazarlığı})}=3.87$ ve $\bar{X}_{(\text{serbest zaman okuryazarlığı})}=3.90$ hem normal gelir durumuna sahip grup ortalamasından ($\bar{X}_{(\text{temel serbest zaman okuryazarlığı})}=3.80$; $\bar{X}_{(\text{işlevsel serbest zaman okuryazarlığı})}=3.84$ ve $\bar{X}_{(\text{serbest zaman okuryazarlığı})}=3.89$) hem de düşük gelir algısına sahip grup ortalamasından ($\bar{X}_{(\text{temel serbest zaman okuryazarlığı})}=3.36$; $\bar{X}_{(\text{işlevsel serbest zaman okuryazarlığı})}=3.40$ ve $\bar{X}_{(\text{serbest zaman okuryazarlığı})}=3.36$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Elde dilen bu farklılığın anlamlılığını bileşik puanlar üzerinden test etmek için yapılan MANOVA testi öncesinde; bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenlere ait puanları, normallik varsayımlarından birisi olan çarpıklık-basıklık katsayıları ile ölçümlenmiştir. Test sonucuna göre tüm değerlerin ± 2 değerleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Bağımlı değişkenlere ait çok değişkenliği normallik varsayımı "Q-Q plot" grafiği ile kontrol edilmiş ve koşulların sağlandığı tespit edilmiştir. Bağımlı değişkenlere ait korelasyon matrislerinin incelenmesi sonucunda değişkenler arasında 0.595 ila 0.759 arasında değişen pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmıştır ($p < 0.05$). Kovaryans matrislerinin eşitliği durumunu test etmek için "Box's M testi" ile sınanmış olup kovaryans matrislerinin arasında anlamlı bir fark olmadığı ($X^2=9.76$; $p > .05$) için koşul sağlanmıştır. Varsayımların karşılanmasının ardından bağımsız değişkenlere yönelik MANOVA test sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Bağımsız değişkenlere yönelik test sonuçları

Kaynak	Bağımlı Değişken	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p
Cinsiyet	Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	1.15	1	1.15	4.30	0.998
	İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	0.15	1	0.15	0.51	0.473
	Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	0.05	1	0.05	0.13	0.712
Algılanan Gelir	Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	2.87	1	2.87	10.70	0.001
	İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	1.75	1	1.75	5.78	0.017
	Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	4.12	1	4.12	9.46	0.002
Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Şekli	Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	5.81	1	5.81	21.65	<.001
	İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	4.29	1	4.29	14.14	<.001
	Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	4.97	1	4.97	11.41	<.001
Hata	Temel Serbest Zaman Okuryazarlığı	83.54	1	0.26		
	İşlevsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	94.34	1	0.30		
	Eylemsel Serbest Zaman Okuryazarlığı	135.54	1	0.43		

* $p < 0.017$ (Bonferroni Düzeltmesi)

Yapılan MANOVA testi sonucunda; kadın ve erkek katılımcıların temel, işlevsel ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığı düzeylerine ait birleşik puan ortalamalarında anlamlı bir

fark oluşmadığı tespit edilmiştir ($F_{(3-309)}=4.25$; $p>0,05$; Hotelling's Trace= 0.04).

Algılanan gelir değişeni bazında elde edilen istatistik sonuçlarına göre; temel, işlevsel ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığı düzeylerine ait birleşik puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(3-309)}=7.39$; $p<0,05$; Hotelling's Trace= 0.07). Rekreatyoneel faaliyetlere katılım şekli değişkeni açısından da temel, işlevsel ve eylemsel serbest zaman okuryazarlığı düzeylerine ait birleşik puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(3-309)}=0.56$; $p<0,05$; Hotelling's Trace= 0.00).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Okuryazarlık kavramı, genel anlamda okuma yazma becerilerinden, bireylerin belirli alanlara yönelik bakış açısı ve değerlerini yansıtmasının yanı sıra bireyin tercihlerine ve davranışlarına yön veren temel bir kılavuzdur. Serbest zaman okuryazarlığı ise serbest zaman eğitiminin içeriğini ve sürecini oluşturmaktadır. Bundan dolayı serbest zaman okuryazarlığı; serbest zaman, toplum ve yaşam arasındaki ilişkiyi, etkin ve verimli serbest zaman faaliyetlerine yönelik kararları, serbest zaman yönetimini, düzenlemelerini, farkındalığını ve serbest zaman yeteneğini kendi bünyesinde barındırmaktadır. Bu nitelikler, bireylerin serbest zaman faaliyetlerini düzenlemeleri, yönetebilmeleri ve serbest zaman kalitesindeki olumlu gelişmelerin yaşanması temelini de ayrıca oluşturmaktadır (Dai ve ark., 2021).

Açık alan rekreasyon katılımcılarının serbest zaman okuryazarlık süreçlerinin cinsiyet, algılanan gelir ve rekreatyoneel faaliyetlere katılım şekli değişkenleri açısından farklılaşım farklılaşmadığının tespit edilmesi amaçlanan bu araştırmada cinsiyet değişkeni ile serbest zaman okuryazarlık düzeyleri arasında herhangi anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 2). Betimsel değişkenlere ait bulgulara bakıldığında ise kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha yüksek serbest zaman okuryazarlığı düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Araştırma bulgularında ortaya çıkan bu durumun kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre serbest zaman farkındalık düzeyinin yüksek olması ve serbest zaman faydaları konusunda daha yüksek bilince sahip olmalarından dolayı kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Araştırma bulgusuna paralel olarak Ayyıldız-Durhan ve Kurtipek (2021) tarafından beden öğretmeni adaylarının merak ve keşfetme eğilimlerinin serbest zaman okuryazarlığı üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, cinsiyet değişkeni ile serbest zaman okuryazarlığı arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiş olup kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha yüksek serbest zaman okuryazarlığı ortalamasına sahip olduğu belirlenmiştir. Sakar ve arkadaşları (2021) tarafından covid-19 sürecinde bireylerin serbest zaman okuryazarlığı ve zaman yönetimlerini çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada, cinsiyet değişkeni ile serbest zaman okuryazarlığı arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmış olup kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha yüksek serbest zaman okuryazarlığı ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayyıldız-Durhan (2020) tarafından serbest zaman okuryazarlığının serbest zaman egzersizleri üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik yapılan bir diğer çalışmada ise cinsiyet değişkeni ile serbest zaman okuryazarlığı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş olup genel olarak kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha yüksek serbest zaman okuryazarlığı düzeyine sahip olduğu

belirlenmiştir. Karagöz ve arkadaşları (2022) tarafından spor bilimleri öğrencilerinin online eğitim sürecinde öz liderlik ve serbest zaman yönetimlerini belirlemeye yönelik yapılan bir çalışmada cinsiyet değişkeni ile serbest zaman yönetimi arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş ve kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha yüksek serbest zaman yönetim düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların algıladıkları gelir seviyesi ile serbest zaman okuryazarlığı arasında anlamlı farklılık tespit edilirken (Tablo 2), algılanan gelir seviyesi yüksek olan katılımcıların diğer gelir seviyeleri algılarına sahip katılımcılara oranla daha yüksek serbest zaman okuryazarlık düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Araştırma bulgularında ortaya çıkan bu durumun, gelir seviyesi yüksek olan katılımcıların serbest zaman tercihlerini ekonomik kapsamda daha etkili yapabilmeleri sonucunda serbest zaman yönetimi ve serbest zaman fayda farkındalık düzeylerinin diğer katılımcılara oranla gelişmiş olmasından dolayı kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Duran ve arkadaşları (2020) tarafından tenis oyuncularının yaşam doyumu ve serbest zaman yönetim düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılan bir çalışmaya göre katılımcıların gelir düzeyi değişkenleri ile serbest zaman yönetimi arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Çuhadar ve arkadaşları (2019) tarafından lise öğrencilerinin gelecek beklentisi ve boş zaman yönetimi arasında ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla yapılan çalışmada katılımcıların aile gelir düzeyi değişkeni ile serbest zaman yönetim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiş olup aile gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların diğer gelir düzeyine sahip katılımcılara oranla daha fazla serbest zaman yönetim düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Can-Gökmen ve Şentürk (2022) tarafından üniversite öğrencilerinin serbest zaman katılım ve serbest zaman yönetimi ilişkisini belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmada serbest zaman yönetimi ile bireylerin gelir düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş olup gelir düzeyi yüksek olan bireylerin daha yüksek serbest zaman yönetim ortalamasına sahip olduğu ortaya çıkartılmıştır. Literatürde gelir durumu değişkeninin çeşitli serbest zaman ölçüm parametrelerinde etkili olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Ardahan ve Yerlisu-Lapa, 2010; Balaban, 2020; Eraslan, 2017; Eruzun, 2017; Köylü, 2022; Özkan, 2018; Serdar ve ark., 2017; Serdar ve Harmandar-Demirel, 2002; Serdar ve Mungan Ay, 2016; Uzun ve İmamoğlu, 2020; Yetim, 2014).

Katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli ile serbest zaman okuryazarlığı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş olup (Tablo 2) rekreasyonel faaliyetlere aktif olarak katılım sağlayan bireylerin rekreasyonel faaliyetlere pasif olarak katılım sağlayan bireylere göre daha yüksek serbest zaman okuryazarlık düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Araştırma bulgularında ortaya çıkan bu durumun aktif olarak rekreasyonel faaliyetlere katılım sağlayan bireylerin rekreasyonel faaliyetlerin olası faydalarından pasif olarak rekreasyonel faaliyetlere katılım sağlayan bireylere kıyasla daha fazla yararlandığı, rekreasyonel faaliyetlere aktif olarak katılım sağlayan bireylerin faaliyet katılımından elde ettiği potansiyel sosyal, bilişsel ve fiziksel faydaların farkındalığına daha çok sahip olması ve böylelikle serbest zaman yönetimi konusunda daha etkin ve verimli bakış açısına sahip olmalarından dolayı kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Demirel ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan bir çalışmada rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli değişkeni ile serbest zaman yönetimi arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş olup rekreasyonel faaliyetlere aktif katılım sağlayan bireylerin, genel olarak faaliyetlere pasif katılım sağlayan bireylere göre daha yüksek serbest zaman

yönetim düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Yaşartürk ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan bir çalışmada katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılım durumu ile serbest zaman yönetimi arasında anlamlı farklılık tespit edilmiş olup rekreasyonel faaliyetlere katılım sağlayan bireylerin daha yüksek serbest zaman yönetim düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Literatürde rekreasyonel faaliyetlere aktif katılımın çeşitli serbest zaman ölçüm parametreleri üzerinde etkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Cetinkaya ve ark., 2017; Henderson ve Bialeschki, 2005; Lee ve ark., 2022).

Sonuç olarak, açık alan rekreasyon katılımcılarında serbest zaman okuryazarlığı konusunda bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılım şekli ve algıladıkları gelir durumu etkili bir unsur olarak değerlendirilebileceği belirtilebilir. Açık alan rekreasyon katılımcılarının serbest zaman okuryazarlığının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlandığı bu araştırmada kadın katılımcıların, rekreasyonel faaliyetlere aktif olarak katılım sağlayan ve algılanan gelir durumu iyi olan bireylerin; serbest zaman önemi ve muhtemel kazançlarını bildiği (temel serbest zaman okuryazarlığı), serbest zaman önemi ve faydaları konusunda bildiklerinin farkına varıp farkındalıklarını hayata geçirebilme (işlevsel serbest zaman okuryazarlığı) ve bu durumu davranışlarına yansıtma konularında (eylemsel serbest zaman okuryazarlığı) daha yetkin oldukları söylenebilir.

Bu araştırmada nicel yöntem tercih edildiği için ortaya çıkan bulguların nedenleri tam olarak belirlenememektedir. Bu yüzden konuyla ilgili yapılması planlanan araştırmaların nitel veya karma yöntem esaslarına göre dizayn edilmesi ortaya çıkan çeşitli bulguların derinlemesine incelenmesine olanak sağlayabilecektir. Buradan hareketle gelecekte yapılması planlanan araştırmaların daha yüksek ve çeşitli örneklemeler üzerinde yapılması, araştırmada belirli bir rekreasyonel faaliyet temel alınmadığı için çeşitli rekreasyonel faaliyetlere katılım sağlayan bireylerin araştırmaya dahil edilmesi önerilmekle birlikte yetişkinlik eğitimi konusunda önem arz eden serbest zaman okuryazarlığı konusunda daha fazla farkındalık oluşturulabilir.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı AK, MD; İstatistik analiz HSA; Makalenin hazırlanması AK, HSA, MD; Verilerin Toplanması MESK, HSA tarafından gerçekleştirilmiştir.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Tarih: 09/06/2023

Sayı/Karar No: 07/267

KAYNAKLAR

- Andre, E. K., Williams, N., Schwartz, F., & Bullard, C. (2017). Benefits of campus outdoor recreation programs: A Review of the literature. *Journal of Outdoor Recreation, Education, and Leadership*, 9(1), 15–25. <https://doi.org/10.18666/JOREL-2017-V9-I1-7491>
- Ardahan, F., ve Yerlisu-Lapa, T. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 129–136. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/sbd/issue/16387/171397>
- Arslan, S. (2018). Yetişkin eğitimi bağlamında serbest zaman okuryazarlığı ölçeği geliştirme: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(14), 101–116. Erişim adresi: <https://js.sagamorepub.com/index.php/jorel/article/view/7491>
- Ayyıldız-Durhan, T. (2020). The Effect of leisure literacy on leisure exercise in university students. *International Journal of Educational Methodology*, 6(2), 381–392. <https://doi.org/10.12973/ijem.6.2.381>
- Ayyıldız-Durhan, T., & Kurtipek S. (2021). The Predictive effect of curiosity and exploration tendencies of physical education teacher candidates on leisure literacy. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 6(14), 624-656. <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.309>
- Balaban, T. (2020). *Rekreasyonel aktivitelere katılan bireylerin serbest zamanda algıladıkları özgürlük düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi: Antalya İli örneği*. Yüksek lisans tezi. T.C. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Edirne.
- Bell, S., Tyrväinen, L., Sievänen, T., Pröbstl, U., & Simpson, M. (2007). Outdoor recreation and nature tourism: A European perspective. *Living Reviews in Landscape Research*, 1(2), 1–46. Erişim adresi: <http://lrlr.landscapeonline.de/Articles/lrlr-2007-2/>
- Gökmen, Ü. C., ve Şentürk, A. (2022). Üniversite öğrencilerinin boş zaman katılımları ile boş zaman yönetimleri arasındaki ilişkinin analizi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 330–345. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/intjces/issue/74658/1197654>
- Cetinkaya, G., Neşe-Sahin, F., & Yariz, K. (2017). Leisure satisfaction level of active and passive participation in outdoor recreation activities and its relationship with public health. *Acta Medica Mediterranea*, 33(2), 191–196. Erişim adresi: https://doi.org/10.19193/0393-6384_2017_2_027
- Chick, G. (2009). Culture as a variable in the study of leisure. *Leisure Sciences*, 31(3), 305–310. <https://doi.org/10.1080/01490400902837902>
- Clarke, J., Gewirtz, S., Hughes, G., & Humphrey, J. (2000). *New managerialism new welfare?* Sage Publishing.
- Cetinkaya, G., & Kaplan, M. (2020). Açık alan rekreasyon etkinliği olarak piknik yapan bireylerin çevre tutum ve davranışlarının incelenmesi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 7(4), 642-664. <https://doi.org/10.31771/jrtr.2020.81>
- Çuhadar, A., Demirel, M., Er, Y., ve Serdar, E. (2019). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. *Journal of International Social Research*, 12(66), 126–131. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3689>
- Dai, Y. D., Chen, K. Y., Gong, X., Zhuang, W. L., Li, A. N., & Huan, T.-C. (2019). Developing Chinese tourist's leisure literacy scale from the perspective of Chinese culture. *Tourism Management Perspectives*, 31, 109–122. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.03.012>
- Dai, Y. D., Wang, T. S., Zhuang, W. L., ve Huan, T. C. (2021). Are you an awkward tourist? Keys to enhance the cohesion between tourists and local residents from the viewpoint of leisure literacy and recreationist-environment fit. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 47(March), 312–325. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2021.04.002>
- Demirel, M., Er, Y., Kaya, A., ve Çuhadar, A. (2022). Dijital bağımlılık ve boş zaman yönetiminin günlük hayata etkisinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(3), 1292–1306. <https://doi.org/10.36362/gumus.1150233>
- Dirlik, R., & Köroğlu, Ö. (2021). Açık alan rekreasyon faaliyetlerinin yaşam doyumuna etkisi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 8(1), 48-72. <https://doi.org/10.31771/jrtr.2021.91>
- Duran, B., Güler, C., ve Çavuşoğlu, S. B. (2020). Tenis oyuncularında boş zaman yönetimi ve yaşam doyumunu. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 12(48), 302–313. <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

- Durkheim, E. (1984). *The Division of labour in society*. The Macmillan Press.
- Elkington, S., & Carnicelli, S. (2023). Leisure and the university: International perspectives. *International Journal of the Sociology of Leisure*, 6(1), 1–9. <https://doi.org/10.1007/s41978-023-00131-3>
- Eraslan, G. (2017). *Spor merkezi üyelerinin ciddi boş zaman etkinliklerine katılımlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, T.C. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Eruzun, C. (2017). *Kadınların spor etkinliklerine katılımlarının boş zaman tatmini ve yaşam kalitesine etkilerinin araştırılması: B-Fit spor merkezleri üyeleri örneği*. Yüksek lisans tezi, T.C. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bartın.
- Freund, A. M. (2020). The Bucket list effect: Why leisure goals are often deferred until retirement. *American Psychologist*, 75(4), 499–510. <https://doi.org/10.1037/amp0000617>
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Henderson, K. A., & Bialeschki, M. D. (2005). Leisure and active lifestyles: Research reflections. *Leisure Sciences*, 27(5), 355–365. <https://doi.org/10.1080/01490400500225559>
- Hutchinson, S., & Robertson, B. (2012). Leisure education: A new goal for an old idea whose time has come. *Pedagogia Social - Revista Interuniversitaria*, 19, 127–139. Erişim adresi: <http://hdl.handle.net/10366/116974>
- Ito, E., Walker, G. J., & Liang, H. (2014). A Systematic review of non-western and cross-cultural/national leisure research. *Journal of Leisure Research*, 46(2), 226–239. <https://doi.org/10.1080/00222216.2014.11950322>
- Iwasaki, Y., Nishino, H., Onda, T., & Bowling, C. (2007). Research reflections leisure research in a global world: Time to reverse the western domination in leisure research? *Leisure Sciences*, 29(1), 113–117. <https://doi.org/10.1080/01490400600983453>
- Karagöz, Ş., Dinç, H., & Kaya, D. G. (2022). Self-Leadership and leisure management of sports science students in the online education process. *International Journal of Technology in Education*, 5(2), 206–220. <https://doi.org/10.46328/ijte.282>
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme (6. Baskı)*. Gazi Kitabevi.
- Koshar, R. (2002). *Histories of leisure choice reviews online*. Bloomsbury Publishing.
- Köylü, A. Ü. (2022). *Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu ve serbest zaman doyumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Karaman.
- Lackey, N. Q., Tysor, D. A., McNay, G. D., Joyner, L., Baker, K. H., & Hodge, C. (2021). Mental health benefits of nature-based recreation: A Systematic review. *Annals of Leisure Research*, 24(3), 379–393. <https://doi.org/10.1080/11745398.2019.1655459>
- Lee, K. J. J., Casper, J., Powell, R., & Floyd, M. F. (2022). African Americans' outdoor recreation involvement, leisure satisfaction, and subjective well-being. *Current Psychology*, 1, 1–11. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03905-2>
- Mahoney, J. L., & Stattin, H. (2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior: The Role of structure and social context. *Journal of Adolescence*, 23(2), 113–127. <https://doi.org/10.1006/jado.2000.0302>
- Mantie, R. (2022). *Music, leisure, education*. Oxford University Press.
- Özkan, S. (2018). *Kamu personelinin serbest zaman etkinliklerine katılımlarına engel teşkil eden faktörler ile serbest zaman etkinliklerine katılımı kolaylaştıran faktörlerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, T.C. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Petrović, J., & Dimitrijević, D. (2020). Family influence on leisure time of schoolchildren. *Revista romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 172–188. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/340>
- Pomfret, G., Sand, M., & May, C. (2023). Conceptualising the power of outdoor adventure activities for subjective well-being: A systematic literature review. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 42(1), Article 100641. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2023.100641>
- Pondé, M. P., & Santana, V. S. (2000). Participation in leisure activities: Is it a protective factor for women's mental health? *Journal of Leisure Research*, 32(4), 457–472. <https://doi.org/10.1080/00222216.2000.11949927>

- Puhakka, R. (2021). University students' participation in outdoor recreation and the perceived well-being effects of nature. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 36, Article 100425. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2021.100425>
- Rehman, L. A. (2002). Recognizing the significance of culture and ethnicity: Exploring hidden assumptions of homogeneity. *Leisure Sciences*, 24(1), 43–57. <https://doi.org/10.1080/01490400252772827>
- Rojek, C. (1997). Leisure theory: Retrospect and prospect. *Loisir et Société / Society and Leisure*, 20(2), 383–400. <https://doi.org/10.1080/07053436.1997.10715549>
- Sakar, F., Güzel-Gürbüz, P., Esentaş, M., ve Yavaş-Tez, Ö. (2021). Covid-19 salgın sürecinde bireylerin serbest zamanlarına ilişkin okuryazarlık ve zaman yönetimlerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 5(1), 81–91. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ihssr/issue/58048/923349>
- Sasidharan, V. (2002). Understanding recreation and the environment within the context of culture. *Leisure Sciences*, 24(1), 1–11. <https://doi.org/10.1080/01490400252772809>
- Serdar, E., ve Mungan Ay, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin katıldıkları serbest zaman etkinliklerinden tatmin olma ve algılanan özgürlük düzeylerinin incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 1303–1414. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/iuspor/issue/31112/337671>
- Serdar, E., Demirel, M., Harmandar Demirel, D., ve Çakır, V. O. (2017). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *The Journal of Social Sciences*, 4(18), 549-560. <http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.3967>
- Serdar, E., ve Demirel, D. H. (2022). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tutumları ile serbest zamanda sıkılma algıları arasındaki ilişki. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 10(27), 1-14. <https://doi.org/10.52528/genclikarastirmalari.939150>
- Sivan, A. (1997). Recent development in leisure education research and implementation. *World Leisure & Recreation*, 39(2), 41–44. <https://doi.org/10.1080/10261133.1997.9674066>
- Stokmans, M. J. W. (1999). Reading attitude and its effect on leisure time reading. *Poetics*, 26(4), 245–261. [https://doi.org/10.1016/S0304-422X\(99\)00005-4](https://doi.org/10.1016/S0304-422X(99)00005-4)
- Sunay, H. (2023). Kamu spor yatırımları ve özel spor işletmeleri. *Şura Akademi Dergisi*, 2(3), 11–23. Erişim adresi: <https://avesis.ankara.edu.tr/yayin/d384afc8-d662-46ed-9a1e-ed8c69e1a57d/kamu-spor-yatirimlari-ve-ozel-spor-isletmeleri>
- Sümbül, S., Asma, M., & Yıldız, K. (2019). Doğa sporcularının merak ve keşfetme eğilimlerinin yaşam doyum düzeylerini yordayıcı etkisi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 229-242. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.566576>
- Svagzdienė, B., & Pupkis, A. (2020). Problems of organizing physical activity events in the work of leisure time organisers: Why and how? *Humanities Studies*, 3(9), 112–121. <https://doi.org/10.26661/hst-2019-3-80-08>
- Uzun, M., ve İmamoğlu, O. (2020). Boş Zaman yolu ile stresle baş edebilme stratejilerinin incelenmesi: Halı sahada futbol oynayanlar üzerinde bir araştırma. *Turkish Studies-Social Sciences*, 15(4), 2187–2198. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.42974>
- Walker, G. J., & Wang, X. (2008). The Meaning of leisure for Chinese/Canadians. *Leisure Sciences*, 31(1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/01490400802557907>
- Walker, G. J., Deng, J., ve Dierker, R. B. (2001). Ethnicity, acculturation, self-construal, and motivations for outdoor recreation. *Leisure Sciences*, 23(4), 263–283. <https://doi.org/10.1080/01490400152809115>
- Yaşartürk, F., Akyüz, H., ve Karataş, İ. (2018). Rekreasyon bölümü öğrencilerinin boş zaman yönetimi ile akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 233–243. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/jssr/issue/38367/485859>
- Yetim, G. (2014). *Boş zaman ilgileniminin boş zaman tatmini ve sadakati üzerine etkisi: Eskişehir'deki fitness merkezleri üzerine araştırma*. Yüksek lisans tezi, T.C. Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Eskişehir.
- Yumuk, E. D. (2023). *Açık alan rekreasyonu etkinlikleri katılımcılarında macera davranışı, psikolojik sağlamlık ve öznel iyi oluş ilişkisinin belirlenmesi*. Doktora tezi, T.C. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalı, Antalya.

Yıldız, K. (2022). Experiential learning from the perspective of outdoor education leaders. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 30, Article 100343, 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2021.100343>

Yıldız, K., Eroglu, Y., & Besikci, T. (2022). A Bibliometric Analysis of Outdoor Education. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 14(1Sup1), 275-288. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1Sup1/550>

Yıldız, K., Güzel, P., Çetinöz, F., & Beşikçi, T. (2017). Outdoor camp effects on athletes: Orienteering example. *Baltic Journal of Sport and Health Sciences*, 1(104), 55-64. <https://doi.org/10.33607/bjshs.v1i104.18>

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.